

Asia: VN/12439/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Hankinta-alueen kiellettyjä alueita koskeville säännöksille on esitetty kaksi eri sääntelyvaihtoehtoa. Kumpi olisi mielestänne selkeämpi?

-

Muu palaute esitysluonnoksesta.

Asia: VN/12439/2023

Ympäristöministeriön lausunto hallituksen esityksestä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt ympäristöministeriöltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta.

Ympäristöministeriöllä ei ole huomautettavaa esitysluonnoksen pääasialliseen sisältöön.

Ympäristöministeriö haluaa kuitenkin korostaa joitakin REDIII direktiivin kansalliseen toimeenpanoon liittyviä näkökohtia koskien erityisesti metsäbiomassan kestävyyskriteereitä, ml. yhtymäkohdat maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden EU velvoitteeseen, eli LULUCF-asetukseen.

Uusiutuvan energian direktiivin päivityksen tavoitteena oli ratkaista REDII:ssa tunnistettuja biomassan käyttöön liittyviä kestävyyshaasteita siten, että direktiivi omalta osaltaan toteuttaa EU 2030 ilmastotavoitteen saavuttamista, eli vähintään 55 prosentin päästövähennystä vuoteen 2030 mennessä. Ympäristöministeriö toteaa, että EU:n ja muiden toimijoiden pyrkimykset siirtyä fossiilisista energianlähteistä uusiutuvaan energiaan ovat kasvattaneet biomassan energiakäytöstä peräisin olevia hiilidioksidipäästöjä. Lisääntyvän metsäbiomassan käytön, ja bioenergian käytön osana sitä, on tunnistettu aikaansaavan hiiltä sitovien nielujen pienenemisen, joka pahimmillaan aikaansaa ilmakehän hiilidioksidipitoisuuden lisääntymisen useiksi vuosikymmeniksi, jopa vuosisadoiksi.

Päivitetytkään uusiutuvan energian biomassan kestävyyskriteerit eivät näitä tunnistettuja negatiivisia ilmasto- ja luontovaikutuksia estä riittävässä määrin ja tämä tulisi huomioda direktiivin kansallisessa toimeenpanossa. Tämä asettaa vaateen maatason riskinperustaiselle arvioinnille ja sen suhteesta hankinta-alueetasoiseen kestävyden arviointiin. Tämä koskee myös seurantajärjestelmiä, koska kestävyyskriteerien nk. kiellettyjen alueiden laajentaminen koskemaan metsäbiomassaa tarkoittaa, ettei metsäbiomassaa lueta kestäväksi energianlähteeksi, jos se on peräisin esimerkiksi aarniometsistä (primary forests) tai turvemaalta, jonka kuivatus on tapahtunut tammikuussa 2008 tai sen jälkeen.

Lain 10§ ja 12§ muotoilujen kautta tulee varmistaa, että hankinta-alueen tarkastelu on riittävän kattava, jotta metsäbiomassan kestävyysvaatimusten toteutumisen todentaminen onnistuu. Ympäristöministeriö katsoo perustelluksi vaatia toiminnanharjoittajan pystyvän osoittamaan metsäbiomassan kestävyys myös eräkohtaisesti, jos maatasolla asiaan liittyy merkityksellistä epävarmuutta.

Ilmasto- ja energialainsäädännön yhteydessä on sovittu, ettei seurata biomassan polttamisen tuottamia hiilidioksidipäästöjä, vaan vaikutukset pyritään huomioimaan maankäyttösektorin (land use, land use change, and forestry, LULUCF) asetuksen yhteydessä.

Direktiiviin 29 artiklaan lisättiin uudet 7 a ja 7 b artiklat, jotka liittyvät jäsenvaltioiden yleisemmän tason metsäbiomassan käyttöön. Uuden 7 a artiklan mukaan biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden tuotannon kotimaisesta metsäbiomassasta on oltava johdonmukaista jäsenvaltioiden Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/841 (LULUCF-asetus) 4 artiklassa vahvistettujen velvoitteiden ja tavoitteiden kanssa sekä niiden politiikkojen ja toimenpiteiden kanssa, jotka jäsenvaltiot ovat kuvailleet toimitetuissa yhdennetyissä kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan.

Ympäristöministeriö toteaa, että Suomen maankäyttösektorin päästöjen ja nielujen kehitys vaarantaa sekä EU LULUCF asetuksen velvoitteiden että kansallisen vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisen. Kasvihuonekaasuinventaarion vuoden 2023 ennakkoluvun mukaa Suomen maankäyttösektori tuotti 11,8 miljoonan hiilidioksidiekvivalenttitonnin nettopäästön. Tämä on merkityksellistä lain 10 a § kolmannen kohdan vaatimuksen valossa, että tulee esittää näyttöä siitä, etteivät raportoidut maankäyttösektorin päästöt ylitä poistumia.

Ympäristöministeriö pitää perusteltuna lakiin tältä osin esitettyä lisäystä. Laissa olisi hyvä selventää, onko tilanteella, jossa raportoidut maankäyttösektorin päästöt ylittävät poistumat vaikutusta maatason riskiperustaiseen arviointiin, tai toiminnanharjoittajiin.

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Veli-Matti Uski

Ympäristöneuvos

Tuomo Kalliokoski

Uski Veli-Matti
Ympäristöministeriö

Kalliokoski Tuomo
Ympäristöministeriö